

Recerca i gestió a dos espais marins protegits de frontera: Cervera-Banyuls i Cap de Creus

JOSEP LLORET

La reserva marina de Cervera-Banyuls (Catalunya nord), creada el 1974 i gestionada pel Consell General dels Pirineus Orientals, té una superfície marina de 650 ha. El Parc Natural de Cap de Creus, creat el 1998 i gestionat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, té una superfície marina de 3.092 ha. Ambdós espais marítims protegits, separats per poc més de 20 km., tenen uns valors ecològics i biològics similars ja que s'emplacen sobre el mateix tram de costa rocós que s'estén des del golf de Roses (extrem sud) fins a Argelés (extrem nord). La seva proximitat fa que aquests dos espais marins també comparteixin factors socioeconòmics i impactes ambientals similars i reptes de gestió comuns. La presentació compararà aquests problemes i impactes tot i relacionant-los amb (I) les prioritats i perspectives de la recerca en aquests dos espais marins protegits i (II) el grau d'integració dels resultats científics en la gestió. Això es fa tenint en compte les diferents activitats econòmiques que s'hi desenvolupen.

Globalment, als dos espais s'observa com les activitats recreatives o turístiques (busseig, nàutica d'esbarjo, creuers turístics i pesca recreativa) han evolucionat a l'alça en els darrers anys, tot i provocant una sobrefreqüentació i el conseqüent impacte ambiental. El turisme a la costa, inclòs el nàutic, constitueix el principal motor econòmic dels països mediterranis, un fet que exigeix nous reptes en els pocs espais marins protegits que existeixen com el de Cap de Creus i Banyuls. En canvi, la pesca artesanal ha patit una davallada significativa a les dues reserves mentre que l'extracció de corall vermell pateix una greu crisi lligada a la sobreexplotació que afecta aquesta espècie. Els nous coneixements científics que s'han anat adquirint progressivament i esporàdicament a ambdues reserves, han servit per elaborar els respectius plans de gestió (de moment només és vigent el de Banyuls). L'enorme potencial turístic que tenen ambdós espais comporta una sèrie de reptes futurs pel que fa a la conservació del patrimoni natural marí i la sostenibilitat de les activitats econòmiques: (1) increment de la vigilància i el control a mar, (2) programació d'actuacions de gestió innovadores, (3) seguiment científic periòdic d'espècies i hàbitats diferents (no només els de fons somers sinó també els de més profunditat), (4) seguiment periòdic de la freqüentació i sensibilització, (5) educació d'uns usuaris que sovint venen de lluny i desconeixen el medi i (6) ampliació de la zona protegida. Com que encara no existeix un model únic de recerca i gestió a les reserves marines, l'estandardització de mètodes i la compatibilitat d'interessos entre científics i gestors i entre les diferents administracions implicades són també reptes importants pel futur. La possible ampliació de la reserva marina de Cervera-Banyuls, les propostes de protegir el canyó o rec de cap de Creus i les sol·licituds de protecció de la zona compresa entre les dues reserves marines (candidatura a patrimoni de la UNESCO i projecte de parc marí transfronterer) poden impulsar l'assoliment d'aquests reptes comuns a cada banda de la frontera.